

Bayer Zsolt: Tizenegyedik szín II.

2011 február 26. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A kalapos király feloszlatta a szerzetesrendeket. Mert nem hajtottak elég hasznot. ?t hívtuk a felvilágosult uralkodónak. Sokáig voltunk a felvilágosodás rabszolgái. Pedig minden rémületünk ott fogant, a felvilágosodásban. S ez a tény egyáltalán nem jelenti azt, hogy ami el?tte volt, az nagyszer? volt. Vagy tökéletes volt.

Nincsen elveszett éden. De a felvilágosodás merészelte el?ször kijelenteni, hogy ? a vízváltató. A paradigmaváltás. Pfúj... És a felvilágosodás hitette el a Semmi emberrel, hogy ? a Minden. És még Nietzschének sem volt aztán annyi bátorsága, hogy megölje a középszert s a mocskos lumpenprolit. Nietzsche is csak az Istent tudta megölni, és güggyögött hozzá. Mert semmi sem könnyebb, mint Istent ölni.

Csupa felvilágosult lélekgyilkos. Léleköl?. Csupa nyomorult. Csupa tizenegyedik szín... Csupa ember. De csak a vágyaival, ösztöneivel, megátalkodottságaival, földhözragadtságával, porba hullva, gyalázatosan. Semmi isteni sugallat. Semmi transzcendens. És semmi lemondás. A felvilágosodás óta az ember célja önmaga. És ilyen együgy?, szálnalmas célja nem volt az embernek Neander-völgy óta.

És a kalapos király feloszlatta a szerzetesrendeket, mert nem hajtottak elég hasznót. Ez a „haszonhajítás” – ez a vég. Persze tudom én, mondhatja erre bárki, hogy az ember célja soha nem volt más, mint önmaga. Mert íme, In terra summus: „Tudja, ki földön jár: csak a pénz a király egyedül már. / Pénzért térdelnek császárok s f?úri rendek, / Pénz ha csörög, ha kacsint: csábítja a f?papokat mind. / Pénz: dönt?bíró: csak övé a zsinatban a végszó. / Pénz szüli harc vészét, azután ? szerzi a békét. / Pénz minden pörben makacsul küzd jámborak ellen. / Mindent pénz juttat, majd elveszi mind az adottat. / Pénz: legf?bb hazudó; s vallják, hogy övé az igaz szó. / Pénz végezt csalnak, s becsapódva pokolba zuhannak. / Pénz: sz?k fősvénység Ura; kapzsinak ? a reménység. / Pénz: gyönyör és b?ség, hull t?le az asszonyi h?ség. / Pénz ragyogó n?ket szédít, és megveszi ?ket. / Pénz végezt olyankor rabló lesz jóra valóból. / Pénztolvaj több van, mint csillag a mennysivatagban. / Pénz ha kíván békét, nem t?ri szerencse szeszélyét. / Pénz ha beszél: kussolj, te szegény; mint ismeretes jól. / Pénz bárkit lóvá tesz, szónokot is dadogóvá. / Pénz lakomáján sok tele tál van, drága fogások. / Pénz orvosságot szerez és sima nyelv? barátot. / Pénz fal pisztrángot, mely borsos lében elázott. / Pénz tölt frank óbort, s mit túlpartról a hajó hord. / ?neki nem terhes, hogy bárki beléje szerelmes. / Pénz hoz szép prémet, fejedelmi ruhát, arany éket. / Pénz: buzgón áldják, bámulva ezernyi csodáját. / Pénz beteget gyógyít, lesimítja az út hupogóit. / Drágát olcsító, keser?t édesre javító. / Szóra fakaszt némát és táncoltatja a bénát. / Mondok még többet, hogy a pénz mily isteni szerzet: / Láttam fémérmet, templomban zengve misézett, / Pénzb?l szállt dallam, pénz száza felelt neki karban, / És sírt egy szépet, míg mondta az istenigéket, / Majd der?sen nézett, mert jól rászedte a népet. / Bárkit is ellöknek, ha üres zseb?, rajta röhögnek / És aki rongyember, tallérért tiszteletet nyer. / Láthatod ilyenképpen: mindenhol a pénz ül a fényben, / Mégis egyet tisztel: ki miatt lezúlleni restel. / Pénz sikeres harcát látod, s másnapra kudarcát, / Érett bölcsesség sosem ?zi e balga szerencsét.”

Ó, igen! A „sötét” középkor! (Huizinga is el lett felejtvé közben, persze, hogy el...) A „sötét” középkorban is már csak ez számított. A pénz. No és a Homousion vagy a Homoiusion... Rémlik még valami?

„Lucifer: Mit állsz oly szótlán, mondd, mit borzadasz? / Tragédiának nézed? Nézd legott / Komédiának s múltattni fog.

Ádám: Oh jaj, ne tréfálg! – Hát egy i miatt is / Mehetni ily elszántan a halálba? – / Mi akkor a magasztos, nagyszer??”

Csak hogy ideidézzük már megint ?t, a mi Madáchunkat. És azt a „sötét” középkort, ahol azért vágánsok és goliárdok rótták az utat. Walter Map, Hugues d’Orleans, Gauthier de Chatillon, Archipoeta, Boncompagno da Signa, Monrando da Padova – és Villon. S olyan költészet virágzott az utcasárban és a bordélyok félhomályában, hogy már nem is értjük. Mert az utcasár és a bordély örök, akárcsak a nyomor, legfeljebb nem virágzik benne semmi... Hogyan is volt az az el?bbi sor? „Pénztolvaj több van, mint csillag a mennysivatagban.”

Az lehet a baj, hogy a nagy fejl?dések eredményeképpen túl er?s a fényszennyezés, így már nem látszanak a csillagok a mennysivatagban. Ezért aztán, ugye, mihez képest is sok a pénztolvaj? És ne feledjük azt sem, ha kérhetem, hogy miközben az a költészet virágzott az utcasárban és a bordélyban, a minnesängerek és a szerzetesek himnuszaikat írták az Úrhoz, a Naphoz, a Megváltóhoz, a Megváltó szerelméhez...

S mehetünk még hátrébb az ostoba id?ben, az antikvitásig egészen, ugyanezt találjuk mindenütt. Szennyet és mocskot és fennkölt, szent, sz?zi tisztaságot. „Sok van, mi csodálatos, de az embernél nincs semmi csodálatosabb...” A legutolsó pillanat, amikor volt értelme annak, hogy az ember célja önmaga. Hiszen a titánok már halottak voltak akkor. Kronosz is meghalt. Az istenek harmadik generációja uralkodott jókedv?en, és ?hózzájuk voltunk még akkor hasonlatosak. Héphaisztosz zuhanása és sántasága, Prométheusz áldozata és a keresztes lovagok szentföldi háborúja között még látható az ív: a hit. Hiszen Prométheusz meglopja az isteneket, miérettünk, emberekért, mert egylényeg?nek lát bennünket az istenekkel. És vállalja ezért az elképzelhetetlen kínt. Szaladdin pedig oszlophoz kötozi a keresztes lovagokat Jeruzsálem kapujában, és azt mondja nekik: vagy kínhalált haltok vagy iszlám hitre tértek. A keresztesek pedig zsoltárokat énekelnek, és egymást biztatják hangos szóval, nehogy odahagyják a hitet félelmükben...

Micsoda ordító, tátongó szakadék az antikvitás és a középkor között, de ott a híd a szakadék felett: a hit...

És Rómában Hippia a döghalált szívja magába, kicsókolva a hulla szájából az obulust, de azért Laodameia visszaperli Hadészt?l Próteszilaoszt az örök és tiszta szerelem erejével. S még csak eztán jönnek majd a troglodák. Az aszkéták. Remete Szent Antal Egyiptom sivatagában és Oszlopos Simeon odafönt, Szíriában. Aztán jön majd Nursiai Szent Benedek.

Bayer Zsolt, magyarhirlap.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázaatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló